

נציבות שירות המדינה

הודעות

הודעה סח/2

ט"ז בחשוון התשס"ח (28.10.2007)

הודעה מס' סח/2

אחריות עובדי המדינה בהליכים משפטיים

א. הענקת הגנה משפטית ו/או החזר הוצאות משפטיות

1. עובדי המדינה שננקטים כלפיהם הליכים על-פי דין בגין מעשה או מחדל במסגרת מילוי תפקידם, זכאים על-פי רוב להגנה משפטית מפני תביעות והליכים כאלה, באמצעות הפרקליטות והשירות המשפטי, המגינים ממילא על המדינה יחד עם נושאי המשרות בה.
2. עם זאת, ייתכנו מקרים בהם יינקט הליך נגד עובד המדינה באופן אישי בשל מעשה ו/או מחדל המיוחסים לעובד. בחלק ממקרים אלה, יהיה העובד זכאי לחסינות מפני תביעות נזיקין, אם אירע המעשה או המחדל כאמור תוך כדי מילוי תפקידו השלטוני ולשם מילוי, ובלבד שלא מתקיים החריג להענקת החסינות, דהיינו - שהעובד פעל ביוזעין בכוונה לגרום נזק או בשוויון נפש לאפשרות שיגרום נזק. במקרים אחרים, יהיה העובד זכאי לקבלת ייצוג משפטי או השתתפות של המדינה בהוצאות הגנתו, הכל בכפוף לאמור להלן ובהנחות משרד המשפטים הנוגעות בדבר.
3. יודגש, כי הזכאות להגנה משפטית, כאמור לעיל, ניתנת לגבי מעשים או מחדלים שקשורים למילוי תפקידו של העובד.

ב. חסינות עובדי המדינה בפני תביעות נזיקין

1. החוק לתיקון פקודת הנזיקין (תיקון מס' 10), התשס"ה-2005 (להלן - "התיקון"), אשר נכנס לתוקף ביום 10.2.2006, מקנה לעובד ציבור חסינות מפני תביעות נזיקין בגין מעשה (לרבות מחדל) שעשה במסגרת מילוי תפקידו השלטוני, גם אם התרשל, ובתנאי שלא פעל בכוונה לגרום נזק או בשוויון נפש לאפשרות שיגרום נזק.
 - משמעות התיקון היא שלא תוגש תובענה נגד עובד ציבור בגין מעשה שעשה תוך מילוי תפקידו השלטוני המקום אחריות בנזיקין, גם אם התרשל. החסינות לא תחול, כאמור, אם המעשה נעשה ביוזעין מתוך כוונה לגרום נזק או מתוך שוויון נפש לאפשרות גרימתו, אם הוכרה זכאותו על-ידי היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוסמך על-ידו.
 2. על מי חלה החסינות
המונח "עובד המדינה" מוגדר בתיקון באופן רחב ביותר, ולענייננו - נכלל בו כל אדם הממלא תפקיד ציבורי על-פי חיקוק מטעם המדינה או אורגן של המדינה.
 3. על מי לא תחול החסינות
 - (א) בעלי חוזים קבלניים למתן שירות, לרבות פרילנסרים;
 - (ב) עובדי המדינה אשר המעשה שבגינו הם נתבעים בתביעה נזיקית, לא נעשה במסגרת מילוי תפקיד שלטוני.
- "תפקיד שלטוני", לעניין התיקון האמור, הינו פעולה מטעם המדינה שניתן לעתור בגינה לבג"צ.

(ג) חברי ועדות שאינן סטטוטוריות - חברים, שאינם עובדי המדינה, בוועדות או במועצות אשר לא הוקמו מכוח דבר חקיקה שקבע את סמכויותיהם השלטוניות ואת הרכבם, כגון: ועדות שהוקמו מכוח החלטות ממשלה או בהחלטה של השר, או המנכ"ל הממונה על המשרד הממשלתי. חברי ועדות שאינן סטטוטוריות יוכלו לקבל מן המדינה התחייבות לשיפוי חבותם בנוזיקין שתקום עקב מילוי תפקידם כחברי הוועדה, בהתאם לכללים שנקבעו בהנחיית המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (אזרחי) והמשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים) מיולי 2006. יחד עם זאת - מקום שבו יכול חבר הוועדה לרכוש לעצמו באופן פרטי ביטוח אחריות מקצועית, אין מקום שהמדינה תיתן התחייבות לשיפוי (שאלה זו יש לברר מראש).

כעיקרון, ולנוכח החסינות המוענקת בנוזיקין לעובדי ציבור בגין מעשה או מחדל שביצעו במסגרת תפקידם השלטוני, יש להעדיף כחברי ועדות שאינן סטטוטוריות עובדי ציבור, כלומר - עובדי המדינה או רשות ציבורית. יש להיזקק לחברים שאינם עובדי ציבור רק במקרים חריגים, כגון כאשר לא ניתן למצוא תחליף למומחיותם המיוחדת בקרב עובדי הציבור, או אם יש אינטרס ציבורי מיוחד בכך שבועדה יכהנו גם מי שאינם עובדי ציבור.

4. ההליכים להענקת החסינות

(א) ההליכים להענקת החסינות מפורטים בתקנות הנוזיקין (אחריות עובדי ציבור) התשס"ו-2006.

(ב) הרעיון העומד ביסוד התיקון הוא, כי מקום שבו המדינה סבורה שיש להכיר בחסינותו של עובד הציבור, תמסור המדינה הודעה בדבר לבית המשפט ואז תידחה התביעה כנגד עובד הציבור, זאת משום שהנתבע הנכון בתביעה הוא המדינה.

במידה שהמדינה נתבעת ביחד עם העובד, תישאר המדינה נתבעת בתיק (והתביעה כנגד העובד תידחה כאמור). לא נתבעה המדינה (אלא עובד המדינה נתבע לבדו) תצורף המדינה לתיק במקום העובד.

(ג) במקרה שהמדינה לא מסרה הודעת הכרה או בקשת דחייה, רשאי העובד לבקש, תוך 14 יום מהיום האחרון להגשת הודעת ההכרה על ידי המדינה (מועד הגשת כתב הגנה), כי בית המשפט יקבע שמתקיימים תנאי החסינות. במקרה זה, תצורף המדינה להליך (אם לא צורפה אליו כנתבעת). אם יקבע בית המשפט כי מתקיימים תנאי החסינות, תידחה התביעה כנגד העובד.

(ד) הוגשה תביעה כנגד המדינה בשל מעשה שהיה אחראי לו העובד אלמלא הוראת החסינות, רשאי העובד להצטרף כנתבע לתביעה או לבקש שיישמר מעמדו כנתבע בתובענה שהוגשה נגדו.

5. יודגש כי מקום שהעובד סטה בהתנהגותו סטייה חמורה מהתנהגות ראויה, תחול אומנם החסינות, אך המדינה תהיה זכאית לפיצוי או לשיפוי מן העובד, לפי העניין.

ג. התיקון לתקשי"ר בהתאם לנ"ל ותיקונים אחרים כלולים בדפי ההחלפה המצורפים להודעה זו.

שמואל הולנדר
נציב שירות המדינה

תיקונים בהחלפת דפים

לחכניס את הדפים שכותרותיהם			להוציא את הדפים שכותרותיהם			אסמכתא
(דף אחד)	11.441		(דף אחד)	11.441		תיקון בהתאם להסכם קיבוצי בדירוג המשפטנים והפרקליטים (פסקה 11.441(ג3))
המתחיל בדירוג הרוקחים			המתחיל בדירוג הרוקחים			
(דף אחד)	11.968		(דף אחד)	11.968		מינוי באמצעות ועדה לאיתור מועמדים - מנהל השירות להסדרת ההתיישבות הבדואית במשרד הבינוי והשיכון
(עמ' 7)			(עמ' 7)			
(דף אחד)	11.968		(דף אחד)	11.968		עריכה
(עמ' 9)			(עמ' 9)			
(דף אחד)	17.161	- 17.141	(דף אחד)	17.161	- 17.141	ניצול ימי חופשה בתקופת "צינון" - חוק שירות הציבור מכוח הגבלות לאחר פרישה - מנכ"ל או מקבילו (פסקה 17.164(ד))
(דף אחד)	42.492	- 42.490	(דף אחד)	42.492	- 42.490	הבהרה (פסקאות 42.491(ב), 42.492(א))
(דף אחד)	43.722	- 43.711	(דף אחד)	43.722	- 43.711	סח/2 (פסקאות 43.711-43.732)
(דף אחד)	43.734	- 43.732	(דף אחד)	43.747	- 43.743	סח/2 (המשך פסקה 43.732)